

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Комплексне забезпечення економічної безпеки»

Рівень вищої освіти	<u>Третій (освітньо-науковий)</u>
Спеціальність	<u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u>
Освітня програма	<u>Економіка</u>
Тривалість викладання	<u>4-й семестр (7 четверть)</u>
Кількість кредитів	<u>4 кредити ЄКТС (120 годин)</u>
Заняття:	
лекції:	<u>3 години на тиждень</u>
практичні заняття:	<u>2 години на тиждень</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Кафедра, що викладає

Консультації:

Онлайн-консультації

Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління
за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
електронна пошта

Інформація про викладачів:

Тютченко Світлана Миколаївна

доцент, канд. екон. наук, доцент

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/prokafedru/vikladachi/tyutchenko/tyutchenko.php>

E-mail:

tiutchenkosvetlana@gmail.com

1. Анотація до курсу

Курс спрямований на поглиблене вивчення теоретико-методологічних засад економічної безпеки та сучасних підходів до її комплексного забезпечення в умовах глобальних викликів, невизначеності й структурних трансформацій. У межах дисципліни розглядаються концепції, моделі та інструменти ідентифікації, оцінювання й управління загрозами економічній безпеці на мікро-, мезо- та макрорівнях. Особлива увага приділяється методології наукових досліджень у сфері економічної безпеки, розробленню та апробації науково обґрунтованих механізмів, стратегій і політик забезпечення стійкого розвитку та підвищення резильєнтності економічних систем.

Мета та завдання курсу

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів здатності до наукового аналізу та розвитку теорії, методології та інструментарію комплексного забезпечення економічної безпеки економічних систем різних рівнів з метою формування науково обґрунтованих рішень щодо управління загрозами та забезпечення їх стійкого розвитку.

Завдання курсу:

- сформулювати системне розуміння теоретичних і концептуальних засад економічної безпеки;
- опанувати методологію та інструментарій наукових досліджень у сфері комплексного забезпечення економічної безпеки;
- набути навичок ідентифікації та оцінювання загроз економічній безпеці економічних систем;
- розвинути здатність до розроблення науково обґрунтованих механізмів і стратегій забезпечення економічної безпеки;
- забезпечити інтеграцію отриманих результатів у дисертаційні дослідження та науково-аналітичну діяльність.

2. Результати навчання (дисциплінарні)

- Знати теоретичні положення, зміст та правове забезпечення міжнародної безпеки;
- Критично аналізувати та узагальнювати сучасні теорії, концепції й наукові підходи до комплексного забезпечення економічної безпеки;
- Знати методологію оцінки рівня економічної безпеки держави та підприємства, розробляти та обґрунтовувати механізми, стратегії й управлінські рішення щодо забезпечення економічної безпеки економічних систем;
- Вміти ідентифікувати та нівелювати загрози економічній безпеці;
- Формувати науково обґрунтовані показники, моделі та критерії оцінювання рівня економічної безпеки;
- Ідентифікувати ризики та оцінювати їх вплив на безпеку підприємства.

3. Структура курсу

	ЛЕКЦІЇ
1	Міжнародна безпека: визначення, зміст та правове забезпечення
	Поняття та визначення міжнародної безпеки
	Загрози міжнародній безпеці.
	Правові аспекти міжнародної безпеки.

	Форми інституційної системи міжнародної економічної безпеки.
	Функції світових організацій в забезпеченні міжнародної безпеки.
2	Концепція та стратегія національної безпеки України.
	Основні поняття та принципи національної безпеки.
	Правове регламентування економічної безпеки в Україні.
	Концепція національної безпеки України.
	Стратегія національної безпеки України
3	Комплексне забезпечення економічної безпеки держави
	Основні складові економічної безпеки .Критерії економічної безпеки
	Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України
	Національні інтереси та загрози економічній безпеці України
4	Ідентифікація загроз економічній безпеці на макро- та мікро рівнях
	Кримінологічне визначення поняття та ознак економічної злочинності
	Нелегальний ринок як сфера економічних злочинів.
	Відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом.
	Офшорні юрисдикції.
	Види державного і недержавного контролю для запобігання економічній злочинності.
5	Формування системи комплексного забезпечення економічної безпеки підприємства
	Сутність системи економічної безпеки підприємства
	Функціональні складові економічної безпеки підприємства: сутність, індикатори, способи забезпечення
	Внутрішні та зовнішні загрози економічної безпеки підприємства
	Формування концепції безпеки підприємства
	Світовий досвід забезпечення ЕБП
	Методи оцінки економічної безпеки підприємства
	Оцінка фінансової безпеки підприємств
	Оптимізаційні моделі
6	Ідентифікація ризиків та оцінка їх впливу на безпеку підприємства
	Ідентифікація ризиків.
	Методи оцінки та усунення ризиків
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1	Правове забезпечення міжнародної безпеки. Роль та функції міжнародних організацій ООН, ОБСЄ та ін. Неурядові міжнародні організації.
2	Нормативно-правове забезпечення національної безпеки. Концепція та стратегія національної безпеки України.
3	Національні економічні інтереси: сутність та класифікація. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України.
4	Ідентифікація загроз економічній безпеці на макро- та мікро рівні. Види державного і недержавного контролю для запобігання економічній злочинності.
5	Формування системи комплексного забезпечення економічної безпеки підприємства.
6	Ідентифікація ризиків та оцінка їх впливу на безпеку підприємства.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю

підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2 Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування за лекційною частиною та індивідуальної роботи на практичних заняттях складатиме не менше 60 балів. Теоретична частина оцінюється за результатами складання тестового завдання за визначеними темами, кожне з яких оцінюється в 5 балів. Практична частина оцінюється за результатами виконання індивідуальних практичних робіт, та передбачає опрацювання питань всіх тем навчальної дисципліни. Кожне завдання оцінюється в 5 балів. На практичних заняттях відбувається обговорення поточних результатів та питань. Оцінка з поточного оцінювання визначається як середнє арифметичне від оцінок лекційної частини та практичних занять.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

Підсумкове оцінювання – тест (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії

		відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності

регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEC>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в MS TEAMS.

7.3. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням з керівником курсу.

Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про національну безпеку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

2. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#n9>

4. Безпека підприємства. Монографія у складі міжнародного авторського колективу . Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Тютченко С.М., Гавриш О.С., Варяниченко А.О. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро. 2020. 180 с. URL: <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/30/1/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f%2020%d0%91%d0%9f.pdf>

5. Васильців Т. Г. Економічна безпека суб'єктів підприємництва. Підручник. Чернівці: Технодрук. 2020. 458 с.
6. Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія . Г. В.Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 284 с. URL: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2020-216>
7. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 16 травня 2024 р. Полтава 2024. URL:<https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/15764/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%95%D0%91%202024.pdf>
8. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. Експертно-аналітична доповідь. К.: НІСД, 2024 – 71 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.08>
9. Марченко О.С. Економічна безпека підприємства. Навч. посіб. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків. Право. 2022. 246 с. URL:https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4710&download_id=1555&srsId=AfmBOoo4gu46GryhxFQLnlwURyD9k0vhEBpikG6pih1N9o6SHOhpQkUl
10. Особливості соціально-економічного поступу національної економіки в умовах інформаційно-технологічних викликів. Колективна монографія . За ред. к.е.н., проф. Квасній Л.Г., к.е.н., доц. Татомир І.Л. Трускавець : Посвіт. 2020.338с. URL: <https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/164380>
- 11.Тютченко С.М. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці. Монографія. Дніпро. 2021. 212 с. URL:<https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/164376/%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d0%b8%d1%8f %d0%a2%d1%8e%d1%82%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be %d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82 %d0%a3%d0%a2%d0%92%d0%95%d0%a0%d0%96%d0%94%d0%95%d0%9d.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
12. Тютченко С.М., Варяниченко А.О. Національна безпека як динамічна складова стратегії сталого розвитку держави. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2021. № 1 (110). 404 с. с.333-338.
13. Тютченко С.М. Аналіз інструментів забезпечення економічної безпеки підприємств. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : Збірник наукових праць. 2021. Спец. вип. № 2 (107). URL: <https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/164369>
14. Тютченко С.М. Напрямки підвищення інформаційної безпеки підприємства. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2022. № 2(4) С. 443. С. 251-258.
15. Столяренко О.М., Тютченко С.М.. Напрями підвищення цифрової безпеки як критичної складової економічної безпеки. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2025. № 7. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.5>

